

ALBINA

Este detre ori in septimana: Mercuri-a, Vineri-a si Dominica, candu o colta intraga, candu numai diumetate, adica dupa momentul inpregiurarilor.

Pretulu de prenumeratiune:

pentru Austria:	
pe ana intregu	8 fl. v. a.
diumetate de ana	4 " "
patratu	2 " "
pentru Romania si strainetate:	
pe ana intregu	16 fl. v. a.
diumetate de ana	8 " "
patratu	4 " "

Prenumeratiunile se facu la toti dd. corespondenti a-i nostri; si d'abreptulu la Redactiune **Josefatadi, Langegasse Nr. 43**, unde suntu ase adresa si corespondintile, ce priveou Redactiunea, administratiunea sau speditur; agate vor fi nefrancate, nu se vor prim, era cele anonime nu se vor publica.

Pentru *anuneti* si alte comunicatiuni de interesu privatu — se raspunde cate 7 or. de linie repetitile se facu cu pretu scadiutu. Pretulu timbrului cate 30 or. pent. una data, se antecipa.

Apelu extra intieliginti'a nationale din partile Ungariei si ale Banatului.

Miscarile pentru alegeri la diet'a vitoria s'au inceputu si decurgu pretotindenea cu o interesare serioasa si generale. Vedemu tote partitele prin tote partile adunandu-se in dese conferintie, organizandu-se si desfasurandu-si tota activitatea pentru o intrecere, o lupta nobila, constitutiunale.

Nu mai partia nationalitatilor din patria, si a nume partia nostra nationala — nu s'a servitu inca de acestu dreptu constitutiunale, nu s'a organizatu inca si inca n'a inceputu a-si desfasura activitatea solidaria, omnilaterale; — macar ca abie pote se esiste partia de interes, de aspiratiuni si de lipse atatu de mari si legitime cast ale ei.

Fiindu deci ca timpul alegerilor se apropia, servindu-me si eu de dreptulu ce trebue se-lu dee cetatenilor liberi ori care constitutiune ce-si pretinde acestu nume, umiandu totu o data convocatiunei ce mi se fece din partea mai multor domni nationalisti, mi ieu libertate a invita pre stimata intieliginti'a nationale, seu din partile mai indepartate, pre reprezentantii increduti ai ei si ai poporului, la o *adunare si conferinti'a fratiesca publica*

in Temisióra

pre diu'a de 26 ianuarie / 7 februarie 1869. nainte si dupa mediadi.

Ca programu recomendu din parte-mi:

1. Constituirea adunarei prin alegerea unui presedinte si unui notariu seu reportore.

2. Comunicarea de pareri intru interesulu causei nationale si despre mediacele de a-lu apera si nainta la ocaziunea alegerilor pentru dieta.

3. Combinari si aducerea de decisiuni in ambele parti.

Domni, cari vor ave zelulu si bunetatea de a se infatisia, sunt rogati a se insinua la dlu avocatul Stefanu Adamu, unde vor resc localitatea adunarii.

Sambeta in presera adunarei se va tiené in casa familiei nostre, in cetate, factia de port'a fabricului, o conferintia privata pregatitoria, la carea sunt pofiti toti cei ce se vor fi aflandu pre acelu timpu in Temisióra.

Verpeleth in 8/20 ianuarie 1869.

Antoniu Mociont m. p.

Invitatiune la unu meetingu in cauza de alegere.

Telegramulu urmatoriu din Lugosiu cu datulu 27 ian. n. 7 ore d. m. ni se trimite spre publicare:

Pre marti, 2 februarie 1869, calendarulu nou, la 3 ore dupa mediadi, se invitedia in sal'a bereriei Lugosului, alegatori romani din cerculu de alegere a Lugosului la una conferintia privatia la prossim'a alegere de ablegatu. Binevoiesca a se aduna la acesta conferintia alegatori romani catu mai multi, din orasiu si din cercu.

Mai multi alegatori romani din Lugosiu.

Viena 16/28 jan. 1869.

Diariele dualistice guvernamentali si cele unguresci preste totu, ieu numai notitia de pregatirile romanilor pentru o mare adunantia in causa nationala, ce va ave locu la Temisióra; precum spune apelulu ce-lu publicamu si de asta data in fruntea foii noastre.

Inse acele diarie nemtiesci, cari pre langa aderinti'a la dualismu mai sciu se aiba si unu picu de nedependintia in cugetarile lor, invrednicira apelulu de unu comentariu din parte-le, prin care nu ni profetiescu ceva bine, dar nu ni e spre superare parte pentru ca scimu cumca profeti adevirati s'au trecut, si cati mai profetiescu astadi, de comunu sunt de cei mintinosi, parte pentru ca s'orta afacerilor cutarei natiuni, nu aterna de la profetirile antagonistilor ei, ci de la seriozitatea cu intieptiunea si de la devotamentulu cu barbat'a pe cari natiunea va sci insasi se le desvolte.

In categori'a diarielor de cari pomemiramu in urma, intra „Wanderer“ si „Neue freie Presse“, amendoue vorbescu despre apelu in numerile lor de astadi. Celu d'antaiu, spune cetitorilor sei ca acum dupa trei ani de dile, pentru prima data Mocioni deschide erasi salele sale pentru a intruni intieliginti'a romana la consultatiune in cauza nationala. Dupa „Wand.“ Mocionii de astadi n'ar mai fi cei ce erau nainte cu cati-va ani, si astadi din cauza ca intre dd. Andrei M. si Alexandru M. n'ar existe contielegere. L'ascuturamu pe „W.“ pentru ca fie care romanu se pote senti indreptatitu a-lu asecura ca: neei odata nu se va gasi unu d. Mocioni care se impinga natiunea la o sfastare — fatala.

Corespondintele ungurescu alui „N. F. P.“ nu vre se precapa ca ce intielesu ar pote ave si ce ar pote lucra o adunantia nationala acum'a, dupa ce legea in causa nationalitatilor si cea in causa uniunei existu. Cu alte cuvinte, densulu ni spune ca legile sunt facute, si nu se mai potu desface. I-am crede dsale, daca istoria nu i-ar da o lunga demintire prin tote faptele ei. Multe legi apesau pre nemti si pre unguri, eran legi facute si — se desfacura, asié d. e.

Prin lege — si inca internatiunala, precum spunu scrietorii nemtiesci — Ungari'a platia tributulu Germaniei, dar legea se desfacu;

Prin lege, Ungari'a era impartita in pasialicuri, dar legea se desfacu;

Prin lege internatiunala, Ungari'a platia tributulu turcului, dar legea se desfacu;

Prin lege in virtutea usului, Ungari'a se guverná de o cancelaria de curte din Vien'a, dar legea se desfacu;

Prin lege, Ungari'a era o provincia a imperatiei austriace, era ungurii erau cu totii de „natiunalitate austriaca“, dar legea se desfacu. Etc, etc, etc.

Acestea, si multe altele, se desfacura mare parte pe calea pacica si legala. Si daca conlocutorii nostri cu noi impreuna sciu si potu se desface atate legi mari si grele, ore noi numai de stran'a nostra se nu potemu desface pe aceea-si cale legala si pacica doue legi, slabutie caci sunt nespriginite de Turcia, de Germani'a seu de alta ceva potere mare, slabutie caci la spatele loru sta numai elementulu magiaru celu de 4 1/2 milioane? Numai natiunile morte nu mai potu face si deface, dar noi n'am moritu inca, si in peptulu natiunei nostre neei ca bate pulsulu unei inime morbóse!

Vietia municipala.

Baia de Crisiu, 19 ianuarie.

Desi biruita oatea romanilor odata prin ostirile lui Tuhutum: Tuhutum fora de pacea fatala de la Esculeu, neei candu nu potea pune temeiu legale domnroi sale si a urmatorilor sei in Transilvania; pentru ca drepturile luate cu poterea, se potu revindeca, dar cele castigate prin contractu ori pactu, nu se potu schimbá fora de invoirea ambeloru parti pactante.

Diu'a de astadi, acestu S. Ioanu, pana ce sta pacea in tiéra, sta sistem'a de comitate din Ungaria, intre cari se cuprinde si Cottulu Zarandu, si sta intregu dreptulu publicu internu alu Ungariei, dicu acestu S. Ioanu, naintea fiesce carui Zarandanu, din diferitulu punctu de vedere alu lui nationalu, va remane una di de aducerea aminte amara si dulce.

Dlu ministru de interne cu ambitiune pote bate pe umeru pre contele Haller Sándor caci acest'a si-a castigatu meritu deplinu spre acest'a.

Io i detorescu tota recunoscinti'a Dlui conte Haller Sándor, desi m'am aflu in cet'a, care a dusu lupta in contra lui, seu mai bine, in contra principiului, care a venitu se-lu reprezenteze din punctu de vedere nationalu in Cottulu Zarandului: —

Dlu conte Haller Sándor din Tilégdu, ca comite supremu denumitu de curundu pentru Cottulu Zarandu, in 16 a lunei cufinte la mediadi, a ajunsu aici in resiedinti'a Cottului Zarandu, si dilele 17, 18 si 19 a lunei curinte, i-au fostu perfectu de ajunsu, spre a se pote reinturna, precum audu mane demanetia a casa, si a pote refera guvernului tierii, in toema cum facuse alta data Iuliu Ccsare, *fui, vidi, vici*.

Acost'a-i unu adeveru constatatu, carele de catre neei unu barbatu intregu la minte nu pote fi contradisu.

Si ore a seceratu acesta invingere cu forti'a, cu potere militara, cu potere fisica? Nu! a secerato cu isteti'a si cu aplicarea medilóceloru indatinat de a se folosí de asiánumiti Cortesii cei buni, — cari medilóce sunt la cei ambitiosi si aroganti a li promite demnitati, la cei egoisti avantajie materiali, pe cei fricosi a-i intimidá, si pe cei nepreceptuti a-i terei; — cu unu cuventu pre toti a-i lega de sine cate cu unu firu de atia, si tote firele a le tiené concentrate in man'a sa; era la timpu oportunu a le smáci tote, prin ace'a ai smáci pre toti contra olalta, ca se-si bata capetele de o lalta, si lovindu-se cu totii in capete, chiar li singuri unii de altii, a-i trenti pe toti diosu ametiti, era ca invingatori a remane apoi singuru in susu, ridicndu de debilitatea acelor'a, cu cari au avutu de a face, si cu totu dreptulu superbu de victori'a reportata.

Astfelu judecu io pre dlu conte Haller Sándor noulu comite supremu alu Cottului Zarandu; caci Ilustritatea Sa chiar asiá a facutu, adica pre o parte din membrii romani de comitetu, si pre membrii magiari de comitetu i-a incalcitu, facendu-i se voteze in fusiune unu proiectu de conclusu, care neei unor'a neei altor'a nu li dá, de catu unu testimoniu de miseria; — era cu fusiunea facuta din acestia, pre cealalta parte a membrilor romani de comitetu a devins'o si-a trantito; — tote cu frumosulu, intre marginile legali si a usului cunoscutu pre bine de totu omulu, care este omu comitatensu; — si naintea acestei devingeri, celu ce este omu comitatensu si constitutiunale, trebue apoi se-si aplece capulu, — si invingetoriului se-i dee recunoscinti'a ce-i compete.

Mie mi disera unii si altii, pana a deveni si io intre patru ochi cu dlu conte, cumca contele este omu condusu de slabituni, de pasiuni etc.

Daca io dupa una convenire, am aflu in Dlu conte unu altu ce, am aflu ca este

omu istetiun comitatensu, care cunosce vietia comitatensu de la α pana la ω , si este Cortesiu forte bunu; — si acest'a am spus'o de locu partitului de care m'am tienutu; — demintitu nu voiu poté fi.

Lucrurile de pre langa culisso, caracterisarea personalitatilor, cari si-au avutu rolele lor, ori se dicu: criticarea caracterelor acelor personalitati, nu potu fi reportate benevole neei sub numele mea, neei de pen'a mea, afara de casulu, candu asiú fi provocatu.

Spre adevierea celor'a ce le-am disu mai sus, serviesca Proiectulu de conclusu, ce a trebuitu se-lu aduca comitetulu comitatensu intr'o forma ori intr' alta, in resolvirea publicarii actului, prin care fostulu comite dlu Dimitriu Ionescu s'a absolvatu de funtiune, si s'a indreptatu a-si validita dreptulu de a fi pensionatu, in resolvirea publicarii mai de parte a actului, prin care Dlu conte Haller Sándor si-a castigatu titlu legalu catra comitatulu supremu din Zarandu, si in fine in resolvirea actului, prin care Il. Sa d. conte Haller Sándor depunendu juramentulu de comite supremu, a ocupatu scaunulu de comite supremu cari Proiecte se comunica aci sub A. si B. si despre cari numai at'a am anca se observu, cumca Proiectulu de sub A, a fostu sustienutu numai de 34 de voturi, era Proiectulu de sub B. de 89 de voturi; prin urmare cestu din urma a devenitu conclusu.

Dr. Brendusianu.

A) Proiectu de Conclusu.

De órace acestu Comitatu, dupa reactivarea vietiei constitutiunale din era noua, prin factorii lui naturali este reasiediatu in starea normala de astadi, in earele, — in catu numai a iertatu neacsactitatea legiloru positive — justiti'a devenitu aredicata la dominatiunea receruta, sub care se afla asecurata averea si persón'a, — si administratiunea publica se afla in curgere consonanta cu legile si dispusetiunile generali pentru tota tier'a; —

de órace mai departe in acestu Comitatu toti locutorii sunt de natiunalitatea si religiuinea romana, — afara numai de credintiosii, cari se tienu parte de bisericile Romano-catolice din Baia de Crisiu si Baitia, — parte de Biserica Ev. Reformata din Baia de Crisiu cu filial'a Crisciori, si de cea din Bradu, — dar cari si in aceste Comunitati, anca se afla in minoritate;

de órace mai departe, dupa insasi natura impregiurarilor de aici, — aici numai unu astfelu de comite supremu pote fi consideratu de factore naturalu, carele este de religiuinea si de natiunalitatea romana;

de órace mai departe, starea innaintata a civilizatiunei de astadi, — precum prin alte locuri, — asiá si aici, — recere, ca interesele locutorilor, in fruntea conducerii comitatului insusi, se fie reprezentate de unu barbatu, pre carele locutorii, prin identitatea religiuinei si timbei lui, se-lu póta considera de esitu din sinulu lor;

de órace mai departe, nerespectarea recererii de mai sus, in acestu comitatu, in locu de indestulire, casiuna numai amaratiune; — si acestu comitetu comitatensu nu pote presu-pune, cumca inaltulu ministriu se fie avutu, ori se aiba intentiunea, de a causá neindestularea si amaratiunea locutoriloru acestui comitatu, — candu tienut'a acestui comitatu, de la reactivarea vietiei constitutiunale, intre tote impregiurarile a fostu loiala; — si:

de órace in fine, naltulu ministriu regescu ungaru i sta si in potere de a consolá pre acestu comitatu; pentru ca este lucru de notorietate publica, cumca si intre romanii din tiéra, se afla mai multi barbati indestulu capaci, de a poté fi pusu outarele dintre ii in demnitatea de comite supremu pentru acestu comitatu; — si chiar din acestu comitatu comitatensu, — actulu inaltulu ministriu regescu ungaru, — prin carele acum de aprópe

a denumit si tramis de comite supremu nou in acestu comitatu pre unu neromanu, — in persón'a Ilustratii Sale domnului conte Haller Sándor, — catra carele altcum acestu comitetu comitatensu, este cu totu respectulu cuvenitu, — si nevoitu, este silitu a-lu considerá de una despretuire nemeritata a tutroru romaniloru din tíera:

Dreptu aceste, pana candu acestu comitetu comitatensu de una parte declara, cumca intre neci unu feliu de impregiurari nu voiesce de a se uitá de detorintie sale de supusu loialu: de alta parte, intru implinirea detorintiei sale de a mantiené drepturile, ce-i dau cercustarile de aici, lui bine cunoscute, si-i dá Constitutiunea tierii, — crede de a-si implini chiamarea, candu cu acést'a si-face substernerea umilita catra intregulu naltu ministeriu reg. ungaru pentru rechiamarea Il. Sale domnului conte Haller Sándor din demnitatea de comite supremu in comitatu Zarandu, — si inschimbarea Il. Sale prin unu barbatu de religiunea si nationalitatea romana.

Ce totu una data si tutroru comitateloru din tíera se cumineca cu transcriere pentru partinire binevoitoare.

In Bai'a de Crisiu, 19 ianuaru 1869.

B) Proiectu de Conclusu.

Pe candu comitetulu comitatensu si-esprime stim'a fatia cu persón'a Ilustratii Sale nou numitului comite supremu conte Alexandru Haller; pe atunci si-esprime resimtiulu, cá cu acestu privilegiu nu s'a observtu §. 27, art. 44 anulu 1868, care asiguréza luarea in consideratiune a nationalitatiloru la numirile de comiti supremi, si in privinti'a ast'a decide a se face reprezentatiune la ministeriu, pentru compunerea careia se emite o comisiune in persónele dloru Ios. Hodosiu, Baternay Attila si Georgiu Bardosi, avendu acestia a substerne la cea mai de aprópe adunare de comitetu operatulu spre aprobare, si in care ministeriulu se fia rogatu, *ca pre viitoriu la implinirea posturiloru de comiti supremi*, luandu in bagare de séma legea memorata, se binevoiesca a face se incete ingrigirile totdeun'a sincere patriotice si nationali ale acestui comitatu.

Bai'a de Crisiu, 19 ianuaru 1869.

Protocolulu Siedintiei III. (ordinarie)

tienute din partea direptiunii Asociatiunii nationale aradane, pentru cultur'a poporului romanu, in Aradu, in 9 ianuaru 1869.

de fatia au fostu:

Presiedinte: Mirone Romanulu directoriu secundariu.

Membri: Emanuilu Missiciu perceptoriu, Stefanu Siorbanu bibliotecariu, Teodoru Serbu economu, Ioane Popoviciu Desseanu, Ioane Rosiu si Demetriu Bonciu. — notariu: Petru Petroviciu.

39. Colectantele lamulu domnulu notariu Demetriu Dragomiru din Iamu (Carasiu) trimite tapsele incasate de la unii membri Asociatiunii din partile acele, pentru diplomele estradate de aici in suma de 2 fl. 40 cr. si totodata din mai multe cause fiindu impedecatu, abdice de misiunea ca colectante, si recomanda in loculu lui a se denumi domnulu protopopu alu Besericii-albe Iosifu Popoviciu, carele si asiá este colectante pentru cerculu Besericii albe cu locuinti'a in Iamu!

Determinatu:

Direptiunea primesce abdicerea domnulu Demetriu Dragomiru si concedere agendele tienetorie de colectur'a lamulu domnulu protopopu alu Besericii Albe — care si asiá e colectante acolo si cu locuinti'a in Iamu. Despre ce ambii numiti domni sunt de a se incunoscintiá prin estrasu protocolariu, cu acea insemnare: ca fostulu pana aci colectante domnulu Dragomiru se predee tóte actele ce i s'au trimisu cu decisulu de aici din 10 iuniu 1868. Nr. 68 sub ingrigirea domnulu protopopu Iosifu Popoviciu, carele este pofitu a face cele de lipsa in privinti'a restantiloru din acea colectura; si a strapune catu mai curundu rezultatulu aici.

40. Comisiunea insarcinata pentru censurarea si conferarea repórtelor intrate de la colectantii Asociatiunii in firulu decisulu directiunali dt. 28 noemvre nou 1868 nr. 5 face aratare; cumca:

I. De la colectur'a Dezn'a nr. 40 au intratu protocolulu licuidarii si estrasulu restantiloru, din care se vede: cá unii restantieri au solvitu sumele ofertelor la colectantii de mai nainte, despre care solvire posedu cuita la mana.

Mai departe au intratu 9 dechiaratiuni de la membrii urmatori:

1. Nicolau Bucatosiu invetiatoru in Susani.
2. Moise Gergariu parocu in Nadalbesti.
3. Gligoriu Bociciu economu in Susani.
4. Petru Cost'a parocu in Bohani.
5. Pavelu Ungureanu parocu in Slatin'a si
6. Ioanu Cociu economu in Bohani.

Toti ca membrii renoiti cu ofertu de 2 fl. anualu pe anii 1866/7, 1867/8 si 1868/9 apoi

7. Ianosiu Toderu economu din Mineadu.
  8. Ionu Maliti'a docinte din Bohani si
  9. Gligorie Covaciu economu din Bohani
- ca membrii nou intrati in Asociatiune pe anii 1867/8, 1868/9 si 1869/70 cu ofertu anualu de 2 fl. v. a.

II. De la colectur'a Agrisiu nr. 4.

N'au intratu nici protocolulu de licuidare nici dechiaratiunile restantiloru — ci numai unele dechiaratiuni ale membriloru carii si-renoiescu ofertele, anume:

1. Manase Popescu invetiatoriu in Agrisiu.
  2. Georgiu Marin'a economu „ „
  3. Arseniu Opre „ „
  4. Ambrosie Stanu „ „
  5. Avramu Popoviciu preotu „ „
  6. Todie'a Stanu economu „ „
  7. Teodoru Triponu „ „
  8. Ioanu Popoviciu preotu in Araniagu,
- toti pe anii 1866/7, 1867/8, 1868/9 cu ofertu anualu de 2 fl. v. a.

III. De la colectur'a Oraviti'a nr. 60.

Asiderea n'au intratu neci computulu restantiloru, neci dechiaratiunile despre ofertele restante.

Au intratu inse dechiaratiuni noué de la membrii urmatori, anume:

1. Stefanu Olteanu notariu comunalu in Oraviti'a-romana ca membru nou pe anii 1867/8, 1868/9 si 1869/70.
2. Basile Bordanu comisariu de securitate in Oraviti'a.
3. Ioane Petroviciu parocu in Cielova-romana
4. Ioane Orza docente „ „
5. Constantinu Popescu docinte „ si
6. Ioane Motea proprietariu „

caru toti si-au renoitu ofertulu de pana aci pe anii 1867/8 1868/9 1869/70 cu o suma anualu de 2 fl. a carei'a competintia s'a si solvitu pe unu anu de la toti cu o suma de 12 fl. v. a.

Determinatu:

Actele intrate de la colectur'a Dezn'a se restitué comisiunei pentru a constata starea lucrului, si a reportá catu mai curundu despre rezultat; totodata membrii propusi si mai sus numiti — dupa votisare secreta — toti se declara de membrii Asociatiunii pe respectivii trei ani fiindu a li se estradá diplomele, si a se inmatriculá in protocolulu membriloru Asociatiunii. — Éra despre sumele incurse de la densii, perceptoratu v'a avé de estradá cuitela pe partea solvitoriloru; in fine colecturele din Agrisiu si Oraviti'a sunt de a se provocá de nou, ca se dee aice computulu restantiloru pe bas'a estraseloru tramise de aici. —

(Va urmá.)

Romania.

Cuventarea lui Ionu Brateanu la bancetulu ce l'au datu comerciantii Bucuresciloru in onórea dsale cu ocaziunea onomasticeii.

Domniloru! In timpulu revolutiunii celei mari a Franciei, care s'a facutu in numele natiunii, poporulu francesu a voitu se institue cultulu ratiunii, pentru ca s'o personifice; inse francesii nu redicaru statue, ci candu se stringeau ca se exercite acestu cultu, ei luau o fecióra, o redicau pe altariulu patriei si adorau in acelu momentu intréns'a ratiunea, o profacea in mintea loru, in dicitia a ratiunii. Dupa ce-si esprimeau simtimintele, cultulu loru catra acést'a personificare momentana a judecatii omenirii, dicitia se scoborá de pe altariu si devenia érasu o simpla fecióra.

Totu acestu rolu simtiu cá mi l'ati datu

mie asta-séra. V'ati adunatu ca se adorati, se afirmati simtimintele dvóstre, ideiele dvóstre, aspirarile dvóstre si ati avutu trebuintia pentru unu momentu d'a le personificá intr'unu omu si le-ati personificatu asta-séra in mine. Dar dloru, ca se vedemu cari sunt acele simtiminte, cari sunt acele idei, cari sunt acele aspiratiuni, credu cá e bine ca din timpu in timpu se ni amintimu in ce conditiuni potemu ajunge la ideiele ce ni-am creatu, si cate din acele conditiuni s'au infintiatu, ce mai avemu se facemu. Nicairi in Europa, dloru, nu se vedu mai multe milióne de suflete, cari se vorbésca ace'a-si limba fara dialecte, cari — desí sub forme locali óre-cum deosebite, — se aiba acele-si traditiuni, acele-si simtiminte, acele-si credintie si la care chiar simtimintele de tóte dilele ale familiei se se represinte totu sub ace'a-si forma; nicairi nu se vede acést'a ca la poporulu romanu. Este lucru natural dar, inevitabile, ca toti aceia ce compunu acestu poporu, se aiba si acele-si aspiratiuni, acel'a-si idealu.

Cei mai multi din domni'a-vóstra ati amblatu prin Europa si ati vedutu cá, afara din societatea culta, poporulu vorbesce in fia care localitate a acéleia-si tieri, alta limba, cá la fia-care diecime de leghe dialectulu se schimba. Chiar in Franci'a, déca unu omu din poporu face cate-va leghe de cale, elu nu mai pricepe nimicu, tieranu cu tieranu nu se mai intielege. Este o deosebire positiva de limba. Asiá este si in Germani'a, asiá si in Italia, asiá in fine pretotindene: Romanii singuri sunt unu poporu care au o adeverata unitate, basata p'o limba unica; ei prin urmare au unu avantaju care lipsesce celorlalte natiuni. Mai avemu si altu ceva dloru, care ne deosebesc. Asiedati in oriente, in mediloculu unoru popóra eterogene, espusi la tóte viscoale cari ni-au venitu totdeun'a din marele siesu alu Asiei, batuti de tóte venturile si luptandu necontentiu contra-le, noi nu am avutu timpu se mergemú casí cele lalte natiuni nainte, in privinti'a civilizatiunii; inse pentru cá am fostu ó dimióra o natiune civilisata, am pastratu instinctele ce distingu o asemene natiune, am conservatu prin traditiune civilizatiunea. Eu am facutu acést'a bagare de séma la o versta fórte frageda, candu am plecatu pentru antaia óra in Franci'a. Atuncia, dloru, am trecut prin pustiulu Ungariei si m'am spaimentatu de ceea ce am vedutu pe acolo. Am vedutu in adeveru unu poporu care nu se veduse de catu in timpii vécuriloru alu V, VI si VIII, adeca in timpii barbariloru (aplause). Mi-am disu atunci: éca o natiune care é in contactu cu lumea civilisata, care de multu ar fi potutu se se civilizeze si in care cu tóte aceste poporulu de josu este multu mai putinu cultu de catu alu nostru. Diceamu acést'a si comparamu brutalitatea ce vedeamu cu fragedimea tieranuloru nostru in famili'a lui, si cugetandu asupra acestei deosebiri, mi am disu in sine-mi cá ea nu póte veni din alta cauza de catu aceea cá poporulu romanu a fostu o data civilisatu, cá pastréza traditiunile acelu timpu, ale stramosiei sale Rome. In adeveru, dloru, déca civilizatiunea intra greu intr'unu poporu, cu atá'a ese mai greu, candu a apucatu odata d'a intratu. O reflexiune profunda mi-a datu o convinctiune tare, cá civilizatiunea se mostenesce prin sange — casí cele lalte calitati. Astfelu am si vedutu si vedemu tieranii romani, opine'a de la noi, mergendu in Paris si in cati-va ani de dile identificandu-se astfelu cu civilizatiunea, in catu nu-lu mai potemu deosebí din francesu, care se civilizeza necurmatu si treptatu de sute de ani, (aplause). Acestea le-am observatu in partea morala a acestui poporu. Se vedemu acum pamentulu Romaniei. Toti ati caletoritu si ati vedutu cá neci o tíera din Europa nu e mai bine indiestrata de catu Romania. Am disu din Europ'a, si asiá credeamu pana mai de unadi, dar a venitu onor. d. Mehedintienu si mi-a spusu cá si in Americ'a este totu astfelu, cá si acolo este o parte de locu care se lasa fara de cultura, cáci este ne-productóre. La noi, din contra, totu pamentulu este productóru, prin urmare in tóte suntemu unu poporu indiestratu cu nisce avantagiu exceptionali, proprietariu alu unui pamentu din cele mai bine indiestrate din tóta Europ'a. Dar, dloru, nu e destulu ca unu poporu se fia bine instruitu si ca o tíera se fia bine indiestrata de la natura; ni mai trebuescu si alte conditiuni de acelea, pe care

le creéza omulu „insusi; vi aduceti aminte cá pe cata vreme acestu poporu n'a avutu conditiunile politice trebuincioése dezvoltarii sale, cu tóta bogati'a tieriei, cu tóte resursele sale, elu dormia in miseria. Care sunt inse aceste conditiuni fara care nu e progresu, nu dezvoltare? Cea d'antaiu este impartirea proprietatei si securanti'a ei. In Romania am vedutu cá fara nici o versare de sange, fara struncinari de acelea de cari in alte parti a trebuitu se suferé generatiuni intregi, noi am ajunsu a infintia proprietatea mica alature cu proprietatea cea mare, si intr'unu modu, potu se dicu asolutu, adeca asiá in catu mai toti Romanii se fia proprietari. Din caus'a intinderii pamentulu s'a potutu se se improprietarésca toti locuitorii, fara ca proprietatea mare se fia jignita, fara ca se se simtia macar.

Crearea proprietatei celei mici, alature cu proprietatea cea mare, care in tóte partile lumii s'a doveditu ca neapérata pentru prosperitatea unei tieri, s'a facutu la noi, potu dice fara nici o scuduire. Prin acést'a s'a facutu si altu ceva, s'a garantatu, s'a stabilitu proprietatea. Codulu civilu a venitu apoi de a determinatu conditiunile proprietatii, care pana aci nu éra nici bine definita, nici bine garantata. Prin crearea proprietatii celei mici, s'a sanctionatu proprietatea cea mare; astadi in adeveru asecurarea, scutululu celu mai mare alu proprietatii celei mari este proprietatea cea mica. Cele dóue interese, cele dóue ramuri ale proprietatii sunt strinsu legate intre densele; ele se vor respectá, sanctioná si intari unele pe altele. (aplause.)

Mai éra anca o nevoia in Romania: poporulu de medilocu éra cam putinu laboriosu, fiindu cá in conditiunile in care se affá in trecutu societatea, li venia mai bine proprietariloru se se duca se se face functionari si se capete ranguri. Pentru titlu de pitaru, multi si-vindeau mosfele. (aplause.)

Astadi, pe langa proprietatea mica, suntemu pe cale d'a constituí proprietatea de medilocu, care va dá o alta facia societatii, va deschide portile ómeniloru la ocupatiuni active. Noi am avutu, d-loru, o norocire; am gasitu unu tesauru lasatu de stramosii nostri, unu tesauru la monastirele nóstre. Prin secularizarea acelor averi de catra Statu, proprietatile cele mici, care depindeau de monastiri, ne-au pusu in positiune ca se potemu crea proprietatea de medilocu. Legea care s'a votatu in Constituinta, pentru a se vinde o parte din aceste bunuri ale Statulu pe numeraru si cu amortismentu, a pusu cea d'anteia temelie proprietatii de medilocu, care e de astadi pe drumu d'a se formá si fora de care o societate nu póte avé ecilibriulu. De aceea eu unulu am staruitu, staruescu a crede, si speru cá incetu incetu acést'a va se devina o convictiune generala, cá nu facemu unu sacrilegiu, candu luám acelu tesauru si-lu facemu se produca mai multu dandu-lu braciiloru celoru barbate de Romani ca se-lu rodésca pe de o parte, éra pe d'alta prin acést'a legatura cu pamentulu se se face si ei mai tari, mai otariti pentru aপরার patriei loru, fiindu cá de acum nainte vor se aiba ce aপর, (aplause.)

(Va urmá.)

Invitare de prenumeratiune

la

„ALBINA“

Cu 1 ianuaru 1869 s. v. „Albin'a“ va intrá in alu IV anu alu vietiei sale, pentru carele se deschide prenumeratiuni noué. Nu vom dice nemica despre activitatea de pana acum a foii nóstre, cáci este la oo. nostri cetitori a judeca despre acést'a. Ne marginimu numa, a promite cá — cu ajutoriulu lui Ddieu — dens'a si-va continuá lucrarea si in anulu ce vine, dandu-si tóta trud'a ca se devina prei di ce merge totu mai folositoria intereselor romanu, si ca se se estinda din ce in ce totu mai multu intru a cuprinde tóte ramurile vietiei nóstre nationali.

Redactiunea.

Viena, 27 ianuaru. Burs'a de séra de la 8 l.c. Imprumutelu de statu cu 5%, 61.40. 61.60.— Oblig. desarcinarii de pamentu ung. 78.—, —78.50; transilv. 74.— 74.50; Ban tames. 77.25,—77.75; bucovin. 69.—,—69.50 Galbenulu 5.72 — 5.73; Napoleondori 9.69 9.56; Imper. rusescu —.—,—; Argintulu 119.— —119.50.